

The banner features a circular map of Europe on the left. To its right, the text reads: "European Heritage Alliance Manifesto Cultural Heritage: a powerful catalyst for the future of Europe". Logos for "europeana foundation" and "EUROPA NOSTRA" are on the right. A blue box at the bottom right contains the text "EUROPEAN HERITAGE ALLIANCE". A white box at the bottom center contains the text "Read / Sign / Share".

KULTUURIPÄRAND: EUROOPA TULEVIKU HOIDJA

Sel märgilisel Euroopa päeval, mil tähistame [Schumani deklaratsiooni](#) 70. aastapäeva ja Euroopa intergratsiooniprotsessi algust;

ajal, mil Euroopa ja kogu planeet tegeleb COVID-19-st põhjustatud enneolematu kriisiga ning vajab seetõttu ühiskondade ja majanduse taastamiseks ja ülesehitamiseks väga selgejoonelisi poliitikat;

võttes arvesse, et suur osa kultuuri- ja kultuuripärandi valdkonnast on pandeemiast tugevalt mõjutatud, millel on tõsised kultuurilised, sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed kultuuripärandi hoidjatele ja vabatahtlikele;

ajal, mis on pannud kultuuri ja pärandi hoidjaid tegema erakordseid jõupingutusi inimeste vaimu üleval hoidmisel, pakkudes juurdepääsu erakordselt rikkalikule kultuurisisule;

oleme meie, kogu Euroopas tegutseva pärandikogukonna esindajad, kogunenud [European Heritage Alliance'i lipu alla](#), et edastada Euroopa juhtidele ja kodanikele jõuline sõnum solidaarsuse, lootuse ja ühtsuse kohta. Oleme valmis panustama Euroopa sotsiaalsesse ja majanduslikku taastumisse ning Euroopa projekti pikemaajalisse arengusse.

Inspireerituna Robert Schumani ja tema eakaaslaste visioonist ja julgusest 70 aastat tagasi, usume kindlalt, et peame praegust kriisi kasutama selleks, et asetada kultuur ja kultuuripärand sinna, kuhu need kuuluvad – Euroopa taastamise keskmesse.

Nagu näitasime [Euroopa kultuuripärandiaastal 2018](#), on palju viise, kuidas kultuuripärand saab toimida positiivsete muutuste loojana.

Selles manifestis on esitatud 7 omavahel seotud viisi, mis sellele kaasa aitavad:

---

¹ Selle Euroopa päeva manifesti on koostanud European Heritage Alliance'i liikmed. See mitteametlik platvorm koondab 50 võrgustikku Euroopast ja mujalt, kes tegutsevad laiemas kultuuripärandi valdkonnas. European Heritage Alliance'i liikmed esindavad väga suurt ringkonda, hõlmates kümneid miljardeid Euroopa kodanikke. Alates platvormi loomisest juunis 2011 koordineerib selle tegevust Europa Nostra.

1) EUROOPA TERVENDAMINE

Tervisega seotud hädaolukordade ajal täidab kultuuripärand praegu ja tulevikus olulist rolli nii iga indiviidi kui ka tervete ühiskondade füüsilise ja vaimse tervise hoidmisel. Nagu näitab asjakohane kirjandus ja selle üha suurem tunnustamine otsustusprotsessides, on heaolu terviklik kontseptsioon, mis hõlmab emotsionaalseid, sotsiaalseid, kultuurilisi, vaimseid ja majanduslikke vajadusi, mis võimaldavad inimestel realiseerida oma täielikku potentsiaali ja täiel määral ühiskonnas osaleda. Seetõttu tähendab kultuuripärandisse investeerimine investeerimist ka rahva tervisesse, heaolusse ja inimeste elukvaliteedi parandamisse.

2) OLLES EUROOPA

Ajal, mil kogu maailm seisab silmitsi eluviiside põhjaliku ümberkujundamisega, on meie ühine kultuuripärand ja -väärtused väga vajalikud, olles meile justkui ankrud ja kompassid eest. Need võivad tõepoolest anda meile kätte suuna ja inspiratsiooni, et teha tulevikus õigeid valikuid. Kultuuripärand tagab meile seose oma juurte, identiteedi ja traditsioonidega, aga ka laiemalt Euroopa ja kogu maailmaga. Kultuuripärandis osalemine ja sellesse süvenemine võimaldab meil hinnata meie mitmekesisust ning kasutada seda kui allikat elu rikastamiseks ja loominguks. See, kuidas Euroopa kodanikud tunnevad ja mõistavad oma ühist pärandit ning kuidas kultuuripärandi tõlgendamise protsessile kaasa aidatakse, on Euroopa tuleviku jaoks ülioluline. Seetõttu peaksid suured investeeringud kultuuri, haridusse, teadusse ja innovatsiooni olema euroopaliku elulaadi ja selle täieliku mitmekesisuse keskmeks. See on ka põhjus, miks tulevikus peaks ühiste väärtushinnangutega Euroopa Liit olema sama oluline kui majanduslik, rahanduslik ja poliitiline liit.

3) EUROOPA DIGITAALNE ÜMBERKUJUNDAMINE

COVID-19 puhang on näidanud, kui oluline on digitaalne juurdepääs kultuuripärandile. Ajal, mil inimesed püüavad olla üksteise lähedal, olles samal ajal füüsiliselt lahus, on kultuuripärandi organisatsioonid kogu Euroopas sellele väljakutsele vastu astunud. Euroopal on juba juhtiv roll digitaalses kultuuripärandis ning tal on potentsiaali edasi liikuda selliste uute tehnoloogiatega nagu tehisintellekt ja masinõpe, mis põhinevad humanistlikel ja eetilistel põhimõtetel. Nüüd peame tegema koostööd, et seda digitaalset transformatsiooni kiirendada ja arendada. Samal ajal peame vähendama lõhet digitaalselt hästi ja halvasti varustatud institutsioonide vahel. Kultuuripärand tuleb kõigile kättesaadavaks teha, et toetada mitmekesisust, kaasavust, loovust ning osalemist hariduses ja teadmiste jagamises. Peame edendama koostööd ja eksperimente, mis tugevdavad meie uuendusvõimet. Peame julgustama digitehnoloogia ja sellealaste teadmiste kasutamist, et tugevdada kultuuriasutuste rolli Euroopa lugude jutustamisel.

4) ROHELISEM EUROOPA

Samal ajal kui Euroopa Liit töötab oma ajaloolise rohelise kokkuleppe kallal, peame tagama, et ühiskonna ja majanduse rohelisemaks ümberkujundamisel võetakse täielikult arvesse ka kultuurilist mõõdet. Kliimamuutused ohustavad tõsiselt meie kultuuripärandit, sealhulgas kultuurimaastikke. Ent rikkalike traditsiooniliste teadmiste ja oskustega kultuurimaailma saab kasutada ka kliimamuutusega seotud leevendus- ja kohanemistavade edasise laiendusena, mis aitavad panustada Euroopa rohelise kokkuleppe ambitsioonikate eesmärkide saavutamisse. Toetame kindlalt üleskutseid Euroopa keskkonnahoidlikuks taastamiseks pandeemia järel ja oleme veendunud kultuuripärandi suures potentsiaalis selle saavutamisel.

5) EUROOPA TAASELUSTAMINE

Põhjanevas uuringus „[Kultuuripärand on Euroopale tähtis](#)“ on esitatud kindlad tõendid selgete eeliste kohta, mis kaasnevad kultuuripärandisse investeerimisega linnade ja regioonide taaselustamisel nii individuaalsel kui ka kogukondlikul tasandil. Arvestades töökohtade ulatuslikku kaotamist, kutsume ELi juhte üles investeerima kultuuripärandist juhitud linna- ja maapiirkondade taaselustamisse, sest nii võimaldame ja võimendame Euroopa sotsiaalset ja majanduslikku taastumist. Sel viisil säilitab Euroopa olemasolevaid töökohti ja nendega seotud oskusi ning loob ka uusi väärtuslikke töökohti – alates keerukast käsitööst kuni digitaalsete ja muude uute tehnoloogiate kasutamiseni. Selline uus kokkulepe kultuuripärandiga soodustaks omakorda sotsiaalset ja majanduslikku innovatsiooni ning aitaks parandada meie elukeskkonda. Kultuuripärandist juhitud taaselustamise suur potentsiaal ajaloolistes linnades, küldes ja maapiirkondades kogu Euroopas võib tõepoolest keskkonnahoidlikuma ja jätkusuutlikuma Euroopa loomisele hästi mõjuda.

6) EUROOPA KOGEMINE

Pandeemia katastroofilise mõju tõttu turismitööstusele reisi- ja liikumispiirangute pärast, mis seab Euroopas ohtu 13 miljonit töökohta, toetame täielikult ELi turismi päästekava. Kava peaks hõlmama ka erimeetmeid kultuuriturismi taaselustamiseks, mis on üks maailma suurimaid ja kiiremini kasvavaid turismisegmente, moodustades 40% kogu Euroopa turismist. Turism vajab kultuuripärandit ja kultuuripärand vajab turismi. Toibume sellest kriisist, kui kasutame seda võimalusena edendada uuenduslikumaid ja jätkusuutlikumaid turismivorme. Seda tehes toome püsivat kasu kultuurimälestiste omanikele avalikus ja erasektoris ning neid ümbritsevatele kogukondadele, luues kvaliteetsemaid kogemusi ja pakkudes külastajatele suuremat rahulolu.

7) EUROOPA ROLL MAAILMAS

Lõpetuseks, nagu praegune kriis on näidanud, annab inimkonna tihe seotus ja ebakindlus Euroopale ainulaadse võimaluse parandada oma positiivset ja konstruktiivset rolli maailmas. Kultuur ja kultuuripärand on põhilised tegurid, mis soodustavad austust, mõistmist ja usaldust – ülemaailmse solidaarsuse ja koostöö eeltingimusi. Euroopa peaks seega kasutama oma rikkalikke kultuuriressursse, et seda protsessi edendada.

Eespool öeldut arvesse võttes peame kiiresti ja ühiselt mobiliseerima kultuuri ja kultuuripärandi ümberkujundava jõu, et anda tähendus ja inspireerida Euroopa rohelist ja kaasavat taastumist pandeemia järel. ÜHESKOOS saame kasutada nende täielikku potentsiaali, et luua meie Euroopale parem tulevik.

Manifest on avaldatud 9. mail 2020 ja selle on koostanud European Heritage Alliance'i liikmed.

1. **ACCR** (Association des Centres Culturels de Rencontres)
2. **ACE** (Architects' Council of Europe)
3. **AEERPA** (European Association of Architectural Heritage Restoration Companies)
4. **Blue Shield**
5. **CIVILSCAPE** (European Landscape Convention)
6. **EAA** (European Association of Archaeologists)
7. **E.C.C.O.** (European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations)
8. **ECF** (European Cultural Foundation)
9. **ECOVAST** (European Council for the Village and Small Town)
10. **ECTN** (European Cultural Tourism Network)
11. **ECTP-CEU** (European Council of Spatial Planners)
12. **EFAITH** (European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage)
13. **EFFORTS** (European Federation of Fortified Sites)
14. **EHHA** (European Historic Houses Association)
15. **EHTTA** (European Historic Thermal Towns Association)
16. **ELO** (European Landowners' Organisation)
17. **EMA** (European Museum Academy)
18. **EMF** (European Museum Forum)
19. **EMH** (European Maritime Heritage)
20. **ENCATC** (European Network of Cultural Administration Training Centres)
21. **ENCoRE** (European Network for Conservation-Restoration Education)
22. **ERIH** (European Route of Industrial Heritage)
23. **ETC** (European Travel Commission)
24. **EUROCLIO** (European Association of History Educators)
25. **EUROCITIES** (The Network of Major European Cities)
26. **EUROPA NOSTRA** (The Voice of Cultural Heritage in Europe)
27. **Europeana**
28. **EWT** (European Walled Towns)
29. **FEDECRAIL** (European Federation of Museum and Tourist Railways)
30. **FEMP** (European Federation for Architectural Heritage Skills)
31. **FRH** (Future for Religious Heritage – European Network for historic places of worship)
32. **Heritage Europe-EAHTR** (European Association of Historic Towns and Regions)
33. **ICOM** (International Council of Museums)
34. **ICOMOS** (International Council on Monuments and Sites)
35. **IFLA Europe** (International Federation of Landscape Architects)
36. **Interpret Europe** (European Association for Heritage Interpretation)
37. **INTO** (International National Trusts Organisation)
38. **ISOCARP** (International Society of City and Regional Planners)
39. **Mad'in Europe**
40. **Michael Culture Association** (MCA)
41. **NECSTouR** (Network of European Regions for a Sustainable and Competitive Tourism)
42. **NEMO** (Network of European Museum Organisations)
43. **OWHC** (Organisation of World Heritage Cities)
44. **Perspectiv** (Association of Historic Theatres in Europe)

45. **RANN** (Réseau Art Nouveau Network)
46. **SEE Heritage Network** (South East European Heritage Network)
47. **TICCIH Europe** (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage)
48. **Trans Europe Halles** (TEH)
49. **UIA workgroup Heritage Region 1** (International Union of Architects)

LISA:
lugemismaterjal, kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed, peamised alusdokumendid

1) EUROOPA TERVENDAMINE

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Cultural Heritage Counts For Europe Report** (2015) by Europa Nostra, ENCATC, Heritage Europe, the Heritage Alliance, the International Cultural Centre and the Raymond Lemaire International Centre for Conservation at the University of Leuven.

<https://www.europanostra.org/our-work/policy/cultural-heritage-counts-europe/>

- **Heritage and Wellbeing: What Constitutes a Good Life? International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM)**

<https://www.iccrom.org/projects/heritage-and-wellbeing-what-constitutes-good-life>

- **Wellbeing and the Historic Environment** (2018) by Historic England
<https://historicengland.org.uk/images-books/publications/wellbeing-and-the-historic-environment/wellbeing-and-historic-environment/>

- **Study of 'Heritage Houses for Europe' (2019)** by European Historic Houses

<https://www.europeanlandowners.org/heritage-houses-for-europe/wp-content/uploads/2019/09/Final-Study-Heritage-Houses-FINAL-1809-online.pdf>

Alusdokumendid

- **Council conclusions on the Work Plan for Culture 2019-2022** (2018)
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2018-INIT/en/pdf>

2) OLLES EUROOPA

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Engaging citizens with Europe's cultural heritage: How to make best use of the interpretive approach** (2017) by Interpret Europe

http://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/publications/ie_engaging_citizens_with_europes_cultural_heritage_co.pdf

Alusdokumendid

- **Commission Communication 'Towards an integrated approach to cultural heritage for Europe** (2014)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52014DC0477>

- **Strengthening European identity through education and culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions** (2017)

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-strengthening-european-identity-education-culture_en.pdf

- **European Framework for Action on Cultural Heritage** (2018) by the European Commission

https://ec.europa.eu/culture/library/commission-swd-european-framework-action-cultural-heritage_en

- **Berlin Call to Action: Cultural Heritage for the Future of Europe** (2018) by Europa Nostra

<https://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/09/Berlin-Call-Action-Eng.pdf>

- **Europe Fast Forward Heritage (2018)** by Culture Action Europe
<https://cultureactioneurope.org/advocacy/fast-forward-heritage/>
<https://cultureactioneurope.org/advocacy/fast-forward-heritage/>
- **A NEW STRATEGIC AGENDA 2019 – 2024** (2019) by the European Council
<https://www.consilium.europa.eu/media/39914/a-new-strategic-agenda-2019-2024.pdf>
- **PARIS MANIFESTO 'Let us relaunch the European project through culture and cultural heritage!** (2019) by Europa Nostra
https://www.europeanostra.org/wp-content/uploads/2020/03/2019-EN_Paris-Manifesto.pdf

3) EUROOPA DIGITAALNE ÜMBERKIJUNDAMINE

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Europeana Strategy 2020-2025** (2020)
<https://pro.europeana.eu/page/strategy-2020-2025-summary>
- **Commission report on the evaluation of Europeana and the way forward** (2018)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536235661093&uri=COM:2018:612:FIN>
- **Evaluation of Europeana and orientations for its future development**, (2016)
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/58538a59-b4aa-11e8-99ee-01aa75ed71a1/language-en>
- **My ambition for Europe: protecting it, transforming it and taking it forward** (2019)
<https://www.linkedin.com/pulse/my-ambition-europe-protecting-transforming-taking-forward-breton/>
- **Museums in the mirror world - preparing for the next stage of our digital transformation** (2019)
<https://medium.com/@Europeana/museums-in-the-mirror-world-preparing-for-the-next-stage-of-our-digital-transformation-bb4754b8ee00>
- **Ten perspectives on the future of digital culture** (2019)
<https://pro.europeana.eu/page/10perspectives>

Alusdokumendid

- **Commission Recommendation on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation** (2011)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011H0711>
- **Declaration of cooperation on advancing digitisation of cultural heritage** (2019)
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-digitising-cultural-heritage>

4) ROHELISEM EUROOPA

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Safeguarding Cultural Heritage from Natural and Man-Made Disasters A comparative analysis of risk management in the EU'** (2018) by the European Commission
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en>
- **The Future of Our Pasts: Engaging Cultural Heritage in Climate Action** (2019) by ICOMOS
<https://indd.adobe.com/view/a9a551e3-3b23-4127-99fd-a7a80d91a29e>

Alusdokumendid

- **Council conclusions of 21 May 2014 on cultural heritage as a strategic resource for a sustainable Europe**
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014XG0614%2808%29>
- **United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development**
<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
- **Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on The European Green Deal (2019)**
https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

5) EUROOPA TAASELUSTAMINE

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Getting Cultural Heritage to work for Europe (2015)** by the European Commission
<https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/b01a0d0a-2a4f-4de0-88f7-85bf2dc6e004>
- **White paper and recommendations to the EU Urban Agenda Partnership on culture and cultural heritage (2019)** by drafted by ICLEI and EURO CITIES with contributions from EU-funded projects ARCHES, CLIC, EUCANET, Forget Heritage, I-Media-Cities, Open Heritage, REACH, ROCK, RURITAGE
<https://rockproject.eu/documents-list#386>

Alusdokumendid

- **Declaration on the adaptive reuse of built heritage (2018)**
- https://www.ace-cae.eu/fileadmin/New_Upload/15_EU_Project/Creative_Europe/Conference_Built_Heritage/LEEWARDEN_STATEMENT_FINAL_EN-NEW.pdf
- **Opinion of the European Economic and Social Committee on the contribution of Europe's rural areas to the 2018 Year of Cultural Heritage ensuring sustainability and urban/rural cohesion (2018)**
<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/contribution-europes-rural-areas-2018-year-cultural-heritage-ensuring-sustainability-and-urbanrural-cohesion-own>
- **Urban Agenda for the EU**
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/

6) EUROOPA KOGEMINE

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Sustainable cultural tourism Study. Report of the OMC (Open Method of Coordination) Working Group of Member States' Experts (2019)**
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/164ea9c5-2255-11ea-af81-01aa75ed71a1/>
- **Horizon 2020 - the new strategy of promoting Europe as a tourist destination in long-haul markets by the European Travel Commission**
<https://etc-corporate.org/our-campaigns/horizon-2022/>.

Alusdokumendid

- **Joint Statement 'European tourism sector demands urgent supportive measures to reduce devastating impact of COVID-19' (March 2020)**

<https://tourismmanifesto.eu/european-tourism-sector-demands-urgent-supportive-measures-to-reduce-devastating-impact-of-covid-19/>

- **Barcelona Declaration "Better Places to Live, Better Places to Visit"** (2018) <https://necstour.eu/better-places-to-live-better-places-to-visit>

7) EUROOPA ROLL MAAILMAS

Uuringud, väljaanded, artiklid

- **Preparatory action 'Culture in EU External Relations' Engaging the World: Towards Global Cultural Citizenship** (2014) https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/global-cultural-citizenship_en.pdf
- **Research for CULT Committee – European Cultural Institutes Abroad** (2016) by the European Parliament <https://www.cultureinexternalrelations.eu/cier-data/uploads/2016/11/Mapping8.pdf>

Alusdokumendid

- **Joint Communication to the European Parliament and the Council Towards an EU Strategy For International Cultural Relations** (2016)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=JOIN%3A2016%3A29%3AFIN>